

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Reactie op repliek

Stokman, F.N.

Citation

Stokman, F. N. (1981). Reactie op repliek. *Acta Politica*, 16: 1981(2), 286-289. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3452183>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3452183>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Terecht betwist Stokman de uitspraak, dat Braam zijn studie de perspectieven van de positionele methode op een vruchtbare wijze combineert met die van de decisiemethode. Deze uitspraak heb ik echter niet gedaan. Ik heb juist opgemerkt, dat het relationele aspect van invloed (het positionele aspect waarin Stokman geïnteresseerd is) marginale aandacht krijgt (p. 13). Met andere woorden mijn inschatting is, dat uitbreiding van het begrippenapparaat van Braam met de positionele methode ons theoretisch verder zal brengen, dan de uitbreiding van het apparaat van Helmers c.s. met de decisiemethode. Nagel's conceptie van macht-als-veroorzaakt-door-voorkeuren is niet uit de lucht komen vallen. Vergelijkbare ideeën zijn te vinden in de werken van Simon, March en Dahl. Bij de uitwerking van deze conceptie stuit de onderzoeker inderdaad op grote problemen, maar bij de uitwerking van welke conceptie van macht is dat niet het geval?

Hebben we met andere benaderingen reeds zoveel bereikt en is deze causale conceptie reeds zo grondig onderzocht, dat we haar verder maar beter kunnen negeren? Gegeven de bestaande pluriformiteit in opvattingen en gezien de causaliteitsproblematiek die zich bij de bestudering van macht voordoet, ben ik voorshands voorstander van ook deze benadering verder te exploreren(!). Persoonlijk vind ik vooralsnog het probleem aangaande de operationalisatie van voorkeuren en uitkomsten in Nagel's benadering van groter gewicht dan het probleem dat Stokman signaleert.

Indien Stokman de vier besproken empirische studies liever gekwalificeerd wil zien als exploratief in plaats van beschrijvend, dan heb ik met zijn wens geen moeite. Ik heb echter bepaald veel moeite met studies waarin niet wordt voortgebouwd op bestaande kennis en onderzoeksresultaten, en waarin de karakterisering 'exploratief' wordt gebruikt om gemakzucht, gebrek aan middelen, carrière-overwegingen, onderwijsdoeleinden en/of welke extern-wetenschappelijke overwegingen dan ook te maskeren.

J. W. Letterie

Reactie op Repliek

Het begint er in het kleine politicologenwereldje in Nederland op te lijken dat je geen publikatie meer kunt bespreken of de auteur klimt in de pen. Zo ook Letterie. Dankzij boekbesprekingen is het mogelijk een ruimer publiek te attenderen op publikaties via een korte weergave van de inhoud en een evaluatie daarvan door een deskundige. Wanneer dat frequent met replieken gepaard gaat, schrikt dat af met als gevolg dat publikaties in het geheel niet besproken en gesignaleerd worden. Ik vind het bijv. zeer triest dat een aantal politicologische proefschriften na drie, vier jaar nog niet in *Acta Politica* besproken is.

Het grote aantal replieken duidt erop dat auteurs, uit onzekerheid of onderschatting van hun collega's, bang zijn dat hun publikatie uitsluitend op basis van het oordeel van de boekbespreker wordt beoordeeld. Deze angst resulteert vaak in een repliek waarin meer op de man dan op de bal wordt gespeeld. Zo ook bij Letterie. Ik zou dan ook graag iedere lezer willen aanraden tenminste de laatste alinea van Letterie's repliek te lezen. Ik acht de lezer wel in staat op basis daarvan tot een eigen oordeel te komen.

Een belangrijk punt in mijn kritiek op Letterie's oratie was de plaatsing van de studie van Hunter. Ik stelde, met zovelen voor mij, dat Hunter's methode is gebaseerd op machtsreputatie en dat zijn benadering personalistisch was. Letterie betwist dit in zijn repliek. Welnu, wat is het object van Hunter's studie?

Ik citeer (cursiveringen van mij):

'Within the physical setting of the community, power itself is resident in the men who inhabit it. To locate power in Regional City, it is therefore necessary to identify some of the men who wield power, as well as to describe the physical setting in which they operate. In Regional City the men of power were located by finding persons in prominent positions in four groups that may be assumed to have power connections. These groups were identified with business, government, civic associations, and society' activities. From the recognized, or nominal, leaders of the groups mentioned, lists of persons presumed to have power in community affairs were obtained. Through a process of selection, utilizing a cross section of 'judges' in determining leaderships rank, and finally by a further process of self-selection, a rather long list of possible power leadership candidates was cut down to manageable size for the specific purpose of this study. Forty persons in the top levels of power in Regional City were selected from more than 175 names.' (Hunter, 1953, 10-11.)

Om het nog eens anders te zeggen:

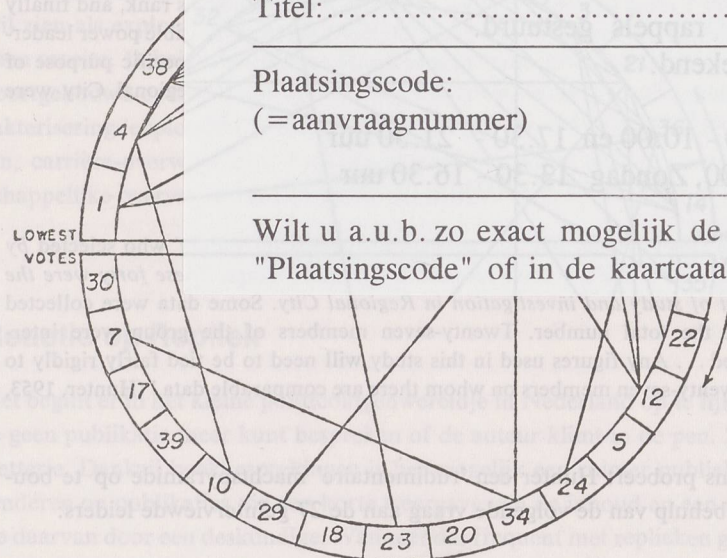
'These lists of more than 175 persons were rated by 'judges' who selected by mutual choice the top forty persons in the total listings. These forty were the object of study and investigation in Regional City. Some data were collected about the total number. Twenty-seven members of the group were interviewed . . . Any figures used in this study will need to be tied fairly rigidly to the twenty-seven members on whom there are comparable data.' (Hunter, 1953, 61.)

Vervolgens probeert Hunter een 'rudimentaire' machtspyramide op te bouwen met behulp van de volgende vraag aan de 27 geïnterviewde leiders:

'If a project were before the community that required decision by a group of leaders - leaders that nearly everyone would accept - which ten on the list of forty would you choose?' (Hunter, 1953, 62.)

De leiders worden nu gerangschikt naar het aantal 'stemmen' dat zij kregen (zie Hunter, 1953, Table 2, 63). Het is jammer dat Letterie Hunter niet wat kritischer had gelezen, want hierna gaat Hunter volledig de mist in door dezelfde vraag nog eens te gebruiken om aan te tonen dat er een elite bestaat waarin vooral de topmensen *elkaar* kiezen. Hiertoe geeft hij Figuur 1, waarin de *wederzijdse* keuzen van de 27 geïnterviewde leiders staan, op basis van de hierboven genoemde vraag. De top van de machtspyramide staat in de bovenste halve cirkel, lopend van persoon 14 (Delbert met 21 verkregen stemmen) tot persoon 1 (Latham met negen verkregen stemmen). De onderste helft van

de machtspyramide (Tarbell met 5 stemmen). Dat de is een direct gevolg van de 6 lijnen heeft verkregen en wij reeds 21 x 1/2 middel van loting Personen met (zijdse keuzen ma

Figuur 1: Wederzijdse keuzen van 27 leiders in Regional City (Atlanta).
Bron: Hunter, 1953, 69.

Weliswaar relateert Hunter de betekenis van zijn machtspyramide en analyse van wederzijdse keuzen en geeft hij vervolgens een aantal analyses die meer in de richting van de positionele methode komen, maar *uitgangspunt en object van studie blijven de 40 door beoordelaars gekozen personen*. Letterie is dan ook misleid door het feit dat bij één van die analyses het begrip 'interlocking directorates' wordt gebruikt.

Letterie tracht zijn kritiek op Graven naar macht te substantiëren door de lezer te verwijzen naar de kritiek van Uitermark in *Acta Politica* (Uitermark, 1972).

Aanvraagformulier Universiteitsbibliotheek Leiden

DATUM:.....

(In BLOKLETTERS invullen a.u.b.! Onduidelijke aanvragen worden niet behandeld.)

Nr. LENERSPAS:

Naam:.....

(Zonder lenerspas-nummer wordt uw aanvraag niet in behandeling genomen)

Auteur:.....

Titel:.....

Plaatsingscode:

(=aanvraagnummer)

Jaar- en deelnr.:.....

(alleen bij tijdschriften)

Wilt u a.u.b. zo exact mogelijk de gegevens overnemen die in de online catalogus (OPC) achter "Plaatsingscode" of in de kaartcatalogus links voor de titel staan?

een korte weergave van de inhoud en een evaluatie daarvan door een deskundige'. En zo is het ook: recenseren kan tot een van de belangrijkste forumactiviteiten gerekend worden. In een recensie wordt op een publieke en daardoor controleerbare wijze een - kritische - beoordeling gegeven van andermans werk, 'door een deskundige'. Nu wordt door deze laatste toevoeging de suggestie gewekt dat dit feit op zichzelf een zodanig gezagsargument oplevert dat daardoor tegenspraak zou zijn uitgesloten. Maar zo is het natuurlijk niet. Zolang er met argumenten, met suggesties voor verbetering, niet 'op de man', gerecenseerd én gerepliceerd wordt, is er geen enkele reden een dergelijke discussie buiten een vaktijdschrift te houden. Juist door zo'n discussie over fundamentele verschillen van inzicht kan de wetenschap vooruit geholpen worden.

Stokman vervolgt: 'Wanneer dat frequent met replieken gepaard gaat, schrikt dat af met als gevolg dat publikaties in het geheel niet besproken enesignaleerd wor-